

STUDIEHANDLEDNING

I DETTA BONUSMATERIAL finns reflektionsfrågor till arbetslag som vill arbeta med boken under exempelvis en studiedag eller i studiecirkelform. Att få tillfälle att reflektera gemensamt i ett arbetslag leder till en bättre förståelse och underlättar implementerandet av det nya arbetssättet.

Reflektionsfrågor om anpassningar av den fysiska miljön och kommunikationen

- ◆ Hur kan vi anpassa den fysiska miljön under samtalet bättre med hänsyn till personens annorlunda perception?
- ◆ Är det något vi bör ändra i möblering, belysning eller liknande?
- ◆ Kan vi med enkla metoder undvika störande bakgrundsljud i samtal med personen, exempelvis stänga av radio, diskmaskin, ha möte i det lugnaste rummet eller vardagssamtal i en miljö med så lite bakgrundsljud som möjligt?
- ◆ Bör vi dämpa ljud genom att exempelvis köpa in möbeltassar, lägga skumgummi i besticklådor? Vad kan vi göra för att dämpa störande ljud överlag?
- ◆ Hur kan vi anpassa för bristande uppmärksamhetsförmåga hos personen?

- ◆ Hur kan vi anpassa vår egen kommunikation i mötet med personen?
- ◆ Hur kan vi arbeta mer aktivt för att lyssna efter och uppmärksamma personens egna styrkor?

Hur kan vi bli bättre på att hjälpa personen att ta vara på sina styrkor i pedagogiska planer, genomförandeplaner och behandlingsplaner?

Hur skulle vi placera vårt arbetslag på en skala 1–10 vad gäller ovanstående frågor? Hur kan vi nå högre på skalan och vad är viktigast att börja förändra i vårt arbetssätt?

Rollspsövning för att bli bättre på anpassningar i den fysiska miljön

Här tar en av er rollen som samtalsledare, och en annan tar rollen som personen med autism och/eller adhd. Övriga är observatörer.

Bakgrund: Personen behöver anpassningar på grund av sin annorlunda perception och sina uppmärksamhetsvärigheter. Samtalsledaren har ansvar för att anpassa den fysiska miljön och kommunikationen för att stödja personen.

Samtalsledaren börjar med att undersöka miljön och göra justeringar (flytta möbler, justera belysningen, stänga av störande ljud som radio eller diskmaskin). Samtalsledaren kan till exempel fråga personen om miljön är lugn och behaglig, eller om något mer behöver justeras.

Reflektionsfrågor om sammanhangsförklaringar och visuellt stöd

- ◆ Hur kan vi bli bättre på att sammanhangsförklara?
- ◆ Hur och när kan vi ha nytta av att använda sammanhangskartor?

- ◆ Hur kan vi bli bättre på att integrera visuellt stöd i alla delar av vår verksamhet?
- ◆ Har vi de materiella förutsättningar vi behöver för att använda oss av visuellt stöd?
- ◆ Kan vi organisera materialet vi behöver använda med personen på något sätt som förenklar och gör att vi snabbt har tillgång till det vid behov?
- ◆ Behöver vi köpa in material för detta? Om så: vilket? Hur anpassar vi samtalen med personen redan i dag?
- ◆ Hur kan visuella verktyg vara till nytta på olika sätt för enskilda personer i vår verksamhet?
- ◆ Vad kan vi göra mer av med stöd av enbart papper och penna?
- ◆ Vad gör vi bra redan nu? Hur kan vi göra mer av det?
- ◆ Kan vi träna på att använda oss av dessa strategier på varandra i arbetslaget? Om så: hur och när kan vi göra det?
- ◆ Vad ser vi för effekter av våra anpassningar?
- ◆ Hur kan vi bli ännu bättre samtalslotsar?
- ◆ Hur kan vi komma över egna tankefällor och trösklar? Kan vi stötta varandra och hur kan vi göra det?

Hur skulle vi placera vårt arbetslag på en skala 1–10 vad gäller ovanstående frågor? Hur kan vi nå högre på skalan och vad är viktigast att börja förändra i vårt arbetssätt?

Rollspelsövning för att bli bättre på att använda visuellt stöd och sammanhangsförklaringar

Här tar en av er rollen som samtalsledare, och en annan tar rollen som personen med autism och/eller adhd. Övriga är observatörer.

Bakgrund: Personen behöver hjälp att få en sammanhangsförståelse av syftet med uppgiften och att förstå vad uppgiften innebär i praktiken. Samtalsledaren förklarar detta med hjälp av visuellt stöd och använder samtidigt sammanhangskartor och/eller andra visuella hjälpmedel som samtalsledaren bedömer vara lämpliga under samtalet. Samtalsledaren börjar med att ge en överblick över uppgiften och förklarar varför den kan vara viktig.

Använd en sammanhangskarta och/eller rita upp en trappa eller steg på whiteboard eller papper för att visa hur uppgiften hänger ihop med något som har med personen att göra, och/eller för att illustrera vilka steg uppgiften innehåller. Använd papper och penna, bilder, symboler eller liknande för att förtydliga det som sägs. Förklara med hjälp av de visuella verktygen varför uppgiften kan hjälpa personen samt hur det kan gå till (steg för steg) att göra uppgiften.

Fråga den som spelar personen hur hen upplevde det visuella stödet. Fråga sedan observatörerna: Vad gjorde samtalsledaren bra? Kunde samtalsledaren ha gjort något mer, eller på ett annorlunda sätt?

Reflektionsfrågor om MI anpassad för autism och adhd

- ◆ Hur kan ett vardagssamtal gå till i vårt arbetslag?
- ◆ Vilka MI-verktyg kan vi använda oss av i ett vardagssamtal med personen?
- ◆ Hur visar vi ett accepterande och medkännande förhållningssätt gentemot personen?
- ◆ Hur skapar vi ett bra partnerskap och samarbete med personen?
- ◆ Hur kan vi förstärka personens empowerment?
- ◆ Hur och när kan vi använda oss av kommunikationsverktyg i BÖRS?

- ◆ Vilka alternativ har vi till öppna frågor eller reflektioner?
- ◆ Hur kan vi bedöma beredskap till förändring?
- ◆ Hur och när kan vi använda oss av VAS-skalar?
- ◆ Hur kan vi göra för att fånga upp personens egna yttranden om förändring?
- ◆ Hur kan vi använda oss av frågor och reflektioner för att *framkalla* förändringsprat?
- ◆ Hur kan vi göra för att *förstärka* förändringsprat?
- ◆ Vilka delar bör en förändrings- och vidmakthållandeplan innehålla?
- ◆ I vilka situationer och hur kan vi använda oss av fråga–ge information–fråga?
- ◆ Hur och när kan vi använda meny-agenda?
- ◆ Hur kan vi utforska ambivalens?
- ◆ Vilka MI-verktyg kan vi använda oss av för att bemöta och hantera dissonans?

Hur skulle vi placera vårt arbetslag på en skala 1–10 vad gäller ovanstående frågor? Hur kan vi nå högre på skalan och vad är viktigast att börja förändra i vårt arbetssätt?

Rollspelsövning för att bli bättre på att anpassa MI vid autism och adhd

Här tar en av er rollen som samtalsledare, och en annan tar rollen som personen med autism och/eller adhd. Övriga är observatörer.

Bakgrund: Personen har svårt att komma i tid och vill bli bättre på att passa tider. Hen har också svårt att sortera sinnesintryck och är mycket ljudkänslig. Hen har svårigheter med tidsuppfattning, arbetsminne, svårt att förstå andras perspektiv, att planera och organisera sin vardag

samt svårigheter med att hantera plötsliga förändringar.

Vad blir viktigt att anpassa i mötet med personen? Vilka verktyg från MI och vilket visuellt stöd kan vi använda oss av? Hur kan vi tillsammans göra en förändrings- och vidmakthållandeplan? Vad är viktigt att tänka på?

Vad upptäckte ni? Vad av det ni fick syn på kan ni implementera i ert arbetssätt i arbetslaget? Diskutera gemensamt och dokumentera vad ni vill börja förändra i er verksamhet.